

LIBRIS

We know
books

ANDREI CORNEA

Povestea nemuririi

Spandugino

Cuprins

Argument	11
Povestea nemuririi	13
Povestea răului	87
Povestea ignoranței	115
Epilog: <i>De hominis absurditate</i>	191

am clădit civilizația. Să ne mirăm că o asemenea contrarietate originară ne-a condus de atâtea ori în impas? Poate cel mai absurd, dar și ridicol este că ne-am autodenumit totuși, cu emfază, *Homo sapiens*. Judecând la rece iraționalitatea atâtor de multe dintre faptele noastre, ar fi poate potrivit să cedăm acest titlu altor ființe, cu adevărat mai înțelepte și, oricum, mai modeste.

O poveste despre absurd. A noastră.

*

Textele din prezentul volum au fost compuse în perioade diferite și de aici și disparitatea lor stilistică și tematică. Sunt în ele – reluate sau rescrise – și mai multe fragmente apărute independent în cadrul rubricii mele „La răscruce de gânduri”, de la revista *Dilema*. În cea mai mare parte însă, este vorba despre texte inedite. Mi-ar plăcea ca cititorul să ia cartea – deși divizată în trei părți principale (care se pot citi și independent) și un epilog – ca pe un întreg.

Povestea nemuririi

„... nous faisons de l'éternité
un néant et du néant une éternité.”

Blaise PASCAL, *Pensées sur l'homme*

... și tot merg de câteva ceasuri bune. Acum stau. Mă rezem de un pom de pe marginea drumului. Răsuflu adânc. Am obosit puțin. Îmi e și un pic cald, fiindcă soarele s-a ridicat binișor pe cer în tot timpul ăsta, de când, dis-de-diminează, reușisem să fug din grădina palatului. Sunt fericit. O, binecuvântată fie acea mică spărtură din zidul dosnic, acoperit de verdeață! Acum trei zile, mingea cu care ne jucam noi, tinerii, se rostogolise departe și o căutaserăm minute bune. N-o găsisem și tocmai renunșasem s-o mai caut, când, îndepărtându-mă de prietenii mei, am descoperit în schimb spărtura aia din zid, destul de îngustă și cu destul noroi (o uitaseră meșterii când reparaseră zidul); eram totuși destul de zvelt, încât să mă pot strecura prin ea afară. Am ținut bine minte locul. Apoi, peste două zile, când supraveghetorii erau ocupați, m-am întors, m-am furișat prin ea afară... gata! Or să mă

mustre când mă voi întoarce acasă, iar tata, regele, se va încrunta. „Nu trebuie să ieși niciodată din grădina palatului, îmi spune el mereu. Niciodată. Lumea de dincolo e rea, urâtă, nefericită, ticăloasă. N-ai ce căuta afară!” Ei, are să mă ierte, că doar mă iubește ca pe lumina ochilor. Tata exagerează. Ce mare lucru o plimbare foarte scurtă afară, de altfel prima plimbare în afara grădinii din toată viața mea! Sigur, înăuntrul totului era mai îngrijit decât ce văd acum împrejur, florile mai mari, una și una, de toate culorile și miresmele, tufele tunse geometric, arborii enormi, umbroși... Erau și păuni care își plimbau cozile rotate pe o pajiște perfectă. Păsări fermecate cântau minunat. Se auzeau harfe limpezi printre izvoare. Fete tinere se jucau cu mingea pe pajiște. Erau și căprioare, care îmi mâncau din palmă, iar oamenii care mă înconjurau, care mă serveau, îmi îndrumau studiile, mă distrau erau blânzi, frumoși și tineri, toți frumoși și tineri – bărbați și femei. Există, oare, și altfel de oameni, altfel de lucruri – urâte, strâmbe, murdare? Nu știu, dar acum am să aflu. Abia aștept să aflu. Acum sunt... liber, liber să merg oriunde văd cu ochii, să mă las ars de soare, nădușit de arșiță, bătut de vânt, să-mi suflec minunatul, princiarul veșmânt de mătase, de altfel deja stropit de noroi, ca să pot merge mai ușor pe drumul cu pietre, liber să cunosc lumea. Ce minunat e să fii liber!

... Privesc înainte. Nu departe, înspre coline, văd o așezare omenească. Deja aud zumzetul vocilor oamenilor, lătratul câinilor, mugetul vitelor; poate că-i zi de târg sau de sărbătoare – de unde să știu, că n-am mai văzut nimic asemănător, numai mi s-a povestit... Am văzut numai niște imagini... O iau într-acolo. Abia aștept să cunosc oameni... alții decât aceia prea

toți blânzi și frumoși din grădină... Acum merg deja printre case. Oamenii mă privesc mirați, unii râd, alții şușotesc, câțiva copii sar și aleargă împrejurul meu. Pășesc înainte netulburat. Deodată, simt că cineva m-a prins de pulpana veșmântului celui lung de mătase. Un schilod, în zdrențe, îmi vorbește din gura știrbă, mare:

— Îndură-te, înălțimea ta, fă-ți pomană, dă-mi ceva, un ban sau o coajă de pâine, că mor de foame!

Mă cutremur când îl văd.

— Îmi pare tare rău, dragul meu, zic, dar n-am nimic... Sau stai, uite brâul ăsta de mătase. Mie nu-mi trebuie; ia-l tu, dacă vrei, și schimbă-l pe mâncare.

Cerșetorul îl ia, îl cântărește cu privirea și, văzând că-i lucru scump, mulțumește umil. Ceva din spusele lui mi-a atras însă atenția. Întreb:

— Iartă-mă, dar ai spus adineauri ceva ce nu înțeleg. Ai spus că „mori”. Ce înseamnă asta?

— Nu știi ce înseamnă „să mori”? exclamă cerșetorul surprins.

Și apoi, mai cu îndrăzneală:

— De unde, Dumnezeuule, vii, om nebun?

— În grădina palatului celui mare, de unde vin eu, nimeni nu face asta – „moare”. Cel puțin, eu n-am văzut pe nimeni care să... Așa ceva nu există acolo. Așa că explică-mi, te rog, ce vrea să zică lucrul ăsta, „să mori”?

Cerșetorul izbucnește în râs. Hohotește de nu se mai poate opri, se tăvălește, se zvârcolește, face tumbe, cât e el de schilod. Se îneacă de atâta râs, că nu e în stare să mai rostească o vorbă!

să îngropați trupul acela rece, nesimțitor și rău mirositor? La ce bun? De ce?

— Cum de ce? Ce spui? Vrei să-l lăsăm pe câmp să-l sfâșie fiarele? Ești smintit? Șterge-o de aici și nu pângări înmormântarea cu vorbele tale nesăbuite!

Și unii mă înjură și alții se reped să mă alunge.

O iau la fugă, urmărit de strigătele mânioase ale sătenilor. Nu înțeleg. Rătăcesc fără țință o vreme. Urc apoi pe dealuri. Între timp, se lăsase seara. Îmi fac un culcuș într-o mică colibă de păstori părăsită, unde veghez o mare parte din noapte, în luptă cu gânduri confuze, până spre dimineață, când adorm. Mă deștept când, răsărind peste creste, soarele mă privește în ochi. Îi strig: „Iată-mă-s!” Apoi cobor în sat, unde schimb veșmintele de mătase pe niște straie sărmene. Îmi tai un toiag dintr-un crâng și găsesc, într-un șanț, o desagă veche în care să pun ce mi se va arunca de pomană, căci am de gând să duc de-acum o viață de drumeț cerșetor...

... De atunci, se zice că a străbătut multe căi – unele știute și largi, altele înguste și nebătute de nimeni –, însă niciodată nu s-a mai întors în grădina palatului de unde alungaseră moartea.

*

În vara lui 2025, un microfon uitat deschis de un reporter a transmis publicului mondial, cu (ne)intenționată indiscreție, o conversație de la o întâlnire a celor doi mega-autocrați ai timpului nostru, președintele rus Putin și cel chinez Xi Jinping, abia sosiți de la o paradă militară monstru la Beijing. Prin preajmă umbla și dictatorul Coreei de Nord, Kim Jong-un, care trăgea cu urechea; suntem siguri că și admiratorul și amicul lor

de suflet din acea vreme, președintele american, Donald Trump, ar fi participat cu plăcere la conversație, având în vedere marea gravitate și enormul interes al subiectului în dezbateri: *nemuriirea personală* și modul de a o realiza efectiv, mai ales dacă se dispune de toate mijloacele materiale și tehnologice imaginabile puse la dispoziție de epoca noastră. Putin își plasa speranța în refacerea de organe prin genetică și inserția de proteze robotice succesive, care să împingă indefinit scadența sfârșitului; Xi, mai precaut, era de părere că 150 de ani era totuși vârsta maximă la care oamenii ar putea ajunge peste nu mult timp. Citim ușor subtextul epicei conversații: „Ah, dacă s-ar inventa ceva pentru ca măcar unii oameni, aceia deosebiți, indispensabili popoarelor lor, cel puțin ei să nu mai moară deloc! Pentru ca *noi* să nu mai murim! Suntem doar cei mai importanți oameni din Univers, suntem aproape zei, avem totul, țări uriașe ne stau la dispoziție, populațiile lor sunt la discreția noastră. Dar moartea nu ne iartă nici măcar pe noi, excepționalii. E o mârșăvie, o nedreptate, o crimă chiar. I-am arăta noi ei, morții, ba chiar, dacă s-ar putea, am condamna-o la moarte!”

Conversație ridicolă, absurdă, scandaloasă chiar? Fără îndoială. Adevărat, ne încântă supărarea tiranilor și ne pare bine că sunt și ei înfricoșați de inevitabilitatea morții. Nu vor scăpa! Și totuși, să recunoaștem că noi toți ne simțim întrucâtva solidari cu acei despoți ai lumii deopotrivă preaputernici și atât de neajutorați împotriva morții, așa cum sunt convins că și ei se simt solidari cu celebrul prim împărat al Chinei, Shi Huang-ti, care pusese să fie omorâți toți alchimiștii și medicii săi, fiindcă nu reușiseră să-i confecționeze elixirul vieții veșnice. Ah, cu cât drag le-ar repeta ei gestul! Atâta că autocrații